

Aurelius Prudentius Clemens

LIBER CATHEMERINON

12 vroegchristelijke hymnen

*Latijnse tekst
met vertaling en essay
door drs. N.M. Mantje*

ARCO REEKS 25

2019

DEEL I

Aurelius Prudentius Clemens

Liber Cathemerinon

Hymne I	<i>Hymnus ad galli cantum</i>	12
	Hymne bij het kraaien van de haan	13
Hymne II	<i>Hymnus matutinus</i>	20
	Hymne bij zonsopgang.....	21
Hymne III	<i>Hymnus ante cibum</i>	28
	Hymne voor de maaltijd.....	29
Hymne IV	<i>Hymnus post cibum</i>	42
	Hymne na de maaltijd.....	43
Hymne V	<i>Hymnus ad incensum lucernae</i>	50
	Hymne bij het aansteken der Lichten	51
Hymne VI	<i>Hymnus ante somnum</i>	64
	Hymne voor het slapen gaan	65
Hymne VII	<i>Hymnus ieiunantium</i>	76
	Hymne voor de vastenden	77
Hymne VIII	<i>Hymnus post ieiunium</i>	94
	Hymne na de vasten.....	95
Hymne IX	<i>Hymnus omnis horae</i>	100
	Hymne voor ieder uur	101
Hymne X	<i>Hymnus circa exequias defuncti</i>	112
	Hymne bij de eerbied voor de doden	113
Hymne XI	<i>Hymnus VIII Kal. Ianuarias</i>	126
	Hymne voor Kerstmis.....	127
Hymne XII	<i>Hymnus Epifaniae</i>	136
	Hymne voor Epifanie.....	137
Verantwoording en tekstkritische varianten		153

DEEL II

Drs. N.M. Mantje

De dood zal niet meer zijn

Over het Liber Cathemerinon
als casus van geloofsonderricht

Afkortingen	157
Voorwoord	159
Inleiding en vraagstelling	161
Onze casus	163
Hoofdstuk 1. Aurelius Prudentius Clemens en zijn tijd	165
1.1. De wereld waarin Prudentius leefde	165
1.2. De vroegchristelijke traditie	168
Hoofdstuk 2. Prudentius de dichter	171
Hoofdstuk 3. De bronnen van Prudentius' werk: voorchristelijk en christelijk	175
3.1. Prudentius de rhetor	175
3.2. Gedachten uit de Prudentiusstudie tot op heden	182
Hoofdstuk 4. De theologie en christologie van Prudentius: Prudentius en het Credo	187
4.1. Triniteitsleer	187
4.2. Christologie	189
Hoofdstuk 5. De schepping van licht, wereld en mens	195
5.1. De Schepper	195
5.2. De schepping van de mens: Prudentius' antropologie	197
5.3. Petrus: een voorbeeld van gelovig leven	204
5.4. Bijzondere trekken in Prudentius' christelijke antropologie	207
Hoofdstuk 6. Het kwaad en de erfzonde	213
6.1. Het kwaad	213
6.2. Prudentius over de mens en de erfzonde	217

Hoofdstuk 7. Kerstmis	221
7.1. Christus' komst in de wereld	221
7.2. Christus' geboorte als eerste <i>parousia</i>	223
Hoofdstuk 8. Prudentius over de verrijzenis	227
8.1. Maria en de verlossing: het Proto-evangelie	227
8.2. De verrijzenis als overwinning van de Drievuldigheid	229
8.3. Het kruis: een plaats van overwinning	230
8.4. De verrijzenis in strijdmetaforiek	232
8.5. De verrezen: triumphus en katabasis	236
8.6. Prudentius' spiritualiteit van het kruis kritisch bezien	242
8.7. De verrezen Christus in het doopsel	244
8.8. De verrezen Christus in de Eucharistie	247
8.9. Christus, de verrijzenis, de honing en de bij	249
Hoofdstuk 9. De mens en zijn gelovig leven in het heden	255
9.1. Overwinning en nederlaag van Christus als gelovig programma voor de mens	255
9.2. <i>Imitatio Christi</i> en ascese	258
Hoofdstuk 10. Prudentius over het eschaton: de Messiaanse tijd	263
10.1. Beking, verrijzenis en wederopstanding aan het einde der tijden: Jona	263
10.2. Het eschaton	265
10.3. Vrede in de eindtijd	268
10.4. Het eschaton in lichtmetaforiek	269
10.5. Epifanie: tot in het Troje van Aeneas	271
10.6. Het eschaton in strijdmetaforiek	272
Hoofdstuk 11. Conclusie: beantwoording van de vraagstelling	275
Bibliografie	279
I Tekstuitgaven	279
II Secundaire literatuur	280
III Naslagwerken	282
Kernwoordenregister	283
Overzicht van de excursen	284
Namenregister	285